

גיליון מס' 312 פרשת ויחי
תשע"ט שנה שינית

גיליון זה לעילוי נשמת דודי זקני
אוד מוצל מאש
הר"ר בן ציון ז"ל בהר"ר מרדכי הי"ד דרמור
נלב"ע ח' טבת תשע"ט
תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פשוט על הפרשה

"וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם וְגו'" (מה, ו)

לכאור' קשה כיון שבאמת לא הוליד אחריהם למה הוצרך לכתוב זה. וי"ל דע"כ הוצרך להתנות כן דאל"ה היו אפרים ומנשה נוטלין ג' חלקים שהם עצמן ב' שבטים ויורשינן גם חלקו של יוסף כיון שאילו היו לו בנים היו יורשים חלקו עכשיו שאין לו עומדים הם במקומו ולכן הוכרח להתנות שליוסף עצמו אין לו חלק כלל ואם יהיו לו שאר בנים יהיו בכלל מנשה ואפרים. [ועי' תנחומא ראה אות י"ד דקחשיב י"ד שבטים (ואולי דחאם בקש עיי"ש) וי"ל משום דלשאר דברים מלבד נחלה נקרא יוסף בדין שבט]. מאאמור"ר (שליט"א) זצ"ל.

אבל הרמב"ן כתב שהיו ליוסף עוד בנים והכתוב לא הזכירם, ונראה ראי' לדבריו דכתיב בדה"א א' ז' ויתאבל אפרים אביהם ימים רבים ויבואו אחיו לנחמו ולא כתיב אחיו (ל' יחיד) רק אחיו (ל' רבים) [ואע"פ שאין זה מוכרח דלפעמים המשפחה נקראין אחיו אבל חזינן אצל יעקב אבינו דכתיב ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים שאלו חז"ל למה קרא לבניו אחיו ונתנו טעם לזה ע"ש בב"ר].

"יברך את הנערים" (מה, טז)

לפי החשבון היו בני כ"ב שהרי יוסף היה בן שלושים כשיצא על ארץ מצרים וכשילדם הי' בן ל"ד כדאי' בס' הישר ויעקב בא אחר ה' שנה [דהיינו ג' שנה משנות השבע ועוד ב' שנים משני הרעב כמפורש בפסוק לעיל מ"ה ב'] והי' במצרים י"ז שנה א"כ היו בני כ"ב וקשה מכאן לר' ישמעאל במדרש משלי פ"א סי' ד' דרק עד בן כ' נקרא אדם נער. ונראה דכאן קרי להו נערים ע"ש זריזותם כמ"ש רש"י ביהושע ו' כ"ג.

(טעמא דקרא)

עלי שי"ח

"המהפכה"

בעשור וחצי השנים האחרונות אירע שינוי עצום בכל ספרי הביאור של משניות, גמרא, הלכה ואגדה.

ספרים רבים של איורים ותמונות המבארים היטיב את גמרות הש"ס שצריכים לכך, כמו גמרא עירובין, חולין, יבמות וסוכה, וכן משניות על מסכתות רבות מששה סדרים מאורות ביד אומן על ידי ציירים תלמידי חכמים ויראי ה'. וכן ספרי הלכה שונים שהיו כספר התום ונעול, נהפכו למבוארים ויד הכל ממשמשת בהם, כדוגמת סוגיות קידוש החודש, הלכות שחיטה וטריפות, קדשים וקרבתנות, ועוד ועוד.

רבינו שליט"א, עודד כמה וכמה פעמים את מחברי הספרים במלאכתם זו, לאחד מהם ששאל אם אין בכך משום 'חדש' האסור מן התורה, התפלא רבינו ואמר לו הלא בגליונות הש"ס יש כמה וכמה מקומות שיש ציורים, והראה לגמרא עירובין (פרק קמא) ובבא מציעא (כ"ג ב') וכבר על רבן גמליאל אמרו (ר"ה כ"ד א') דמות צורות לבנות היו לו וכו'.

לפני שנתיים אף הופיע ספר 'אל"א' (אל"א - ד' אמות של הלכה) הכולל כל מנהגי רבינו מרן שליט"א בהלכה בצירוף תמונות ומראות קודש לראות כיצד נוהג בכל דבר, הספר זכה לתגובות נלהבות בכל גווני הציבור, והודפס כבר בכמה מהדורות.

* * *

ולמה נדרשנו לכל זה?

בתקופה האחרונה התרבו עיתונים רבים של תמונות מגדולי התורה והחסידות במעמדות שונים, קודש וחול. כמה מנהלי מוסדות חשובים בארץ ישראל האירו את עיננו, כי דבר מוכרח הוא לנצל כמה זו של הגליון הנקרא ע"י ציבור גדול מאד בלעה"ר כ"י, בכל שבוע, כדי להחדיר את הענין של תמונות לדברים נעלים ומרוממים, ולנסות להביא כמה שיותר תועלת מזה. (ויש עוד תועלתיות שלא נוכל לפרט בכתב).

בעיצה אחת עם תלמידי חכמים שליט"א, אנו מתחילים מהשבוע בעז"ה, במדור חדש 'יפה מראה' - והוא כשמו, מראה יפה המתאים לפרשת השבוע מהלכות ואורחות רבינו שליט"א, המחדיר אהבת תורה ודקדוק ההלכה מחד, וענין בפרשת השבוע מאידך, תוך שימוש בתמונה מתאימה לנושא זה.

אנו מקוים כי נזכה להביא את מקסימום התועלת, ושלא תצא תקלה ומכשול תחת ידינו. נשמח בכל הערה והארה.

בברכת עטרת שבת

שיח 7816

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושונות מרבינו.

פגהדף היומי

"בענין אויר כלי חרס"

חולין כ"ד ב' מתני' טהור בכלי חרש טמא בכל הכלים טהור בכל הכלים טמא בכלי חרש. י"ל טעם למה כ"ח טמא מאוירו ולא מגבו ובשאר הכלים להיפך, וגם מצינו שבכ"ח גם מחובר לקרקע טמא כגון תנור כמ"ש בשבת קכ"ה א' ולא מצינו כן בשאר כלים (ועי' רפ"ב דאהלות) גם כ"ח אין לו טהרה במקוה. והענין דשאר כלים יש להם חשיבות מצד החומר שלהן ולכן הכלי טמא אבל כשממשש עם הקרקע אז גם הקרקע חלק מהכלי וקרקע א"א לטמאות דהוא קרקע עולם ולכן גם הכלי טהור שהוא לבד אין ראוי, אבל כ"ח אין לו שום חשיבות מצד עצמו שהוא עפר ורק מצד התוך שלו שהוא משמש ולכן רק תוכו טמא אבל גבו טהור שרק התוך הוא חשיבותו ולכן ל"ש טהרה במקוה שהרי אין טמא אלא תוכו ומה שמוציא טומאה מגבו הוא כמו יד וא"א להטביל תוכו ורק נתיצה שמבטל התוך מטהרתו ולכן גם מחובר לקרקע טמא שהרי התוך לבד ל"ש אצלו מחובר לקרקע ודו"ק.

בענין ברכות אב לבניו וברכות הצדיקים ומהותם

שלם כיצד לברך, לומר קודם ברוך השם, ובעמוד השחר.

באותו מעמד אמר לי רבנו: אמא ע"ה ספרה לי שאמרה פעם לחזון איש כי אנשים באים אליו לברכות וחושבים שקיבלו ברכה ובוה יש להם כבר את הכל. הגיב וענה לה החזון איש - ומהיכן את יודעת שזה לא כך.

כיצד מברכין?

אמרתני לרבנו כי נכנסנו עם נגיד מפורסם למרן הגרא"ל והנגיד ביקש ברכה עם קויטל וכתב בו הצלחה בתורה ויר"ש. וביקש גם פרנסה ובריאות, אמר לו הגרא"ל: הכל הפוך קודם יראת שמים ואח"כ תורה, קודם פרנסה ואח"כ בריאות (עי' תענית ח' ב' דכי יתיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב). ע"כ. ושאלו את רבנו מה קודם? תורה ויראת שמים זה מחלוקת בגמרא שבת ל"א: ר' סימון ור' אלעזר. והלכה כמי? נראה שם שהלכה כר' אלעזר שיראת שמים קודם, שאמרו תסתיים וכו'. אע"פ שבגמ' שם נאמר תסתיים רק לגבי שר"א הוא סבירא ליה יר"ש קודם, אבל כיון שזה ר' יוחנן משום ר'א מסתמא כך הלכה.

ומה לגבי פרנסה ובריאות מה קודם? בריאות קודם. יש פעמים שאם אין פרנסה זה סיבה שלא יהיה בריאות. ת: אם כן הפרנסה נכללת בכלל הבריאות. (כל משאלותיך)

והיא כותבת לרבנו שקיבלה ברכה מהגרש"ז זצ"ל אויערבאך. אמר רבנו: יש מחלוקת בספרי פ"ו עקב ס"ו ל"ח האם ברכת צדיק רק בחייו או כל שכן לאחר מותו. כיצד מברכים,

מעשיות והוראות מברכת גדולי ישראל ו' עש"ק חקת ו' תמוז תשס"ד. אברך ביקש ברכה מרבנו ומאד בכה, ואחר שיצא שאלתי: איך רבנו מחזיק מעמד אחר שמיעת כל כך הרבה צרות, ואכן שמעתי כי הרבנית מוכרחת לקחת כל יום תרופה להרגעה.

היה לי באמת פעם ויכוח עם רבי גדליה זצ"ל הוא אמר כי אין זה דרך שכולם באים ומקבלים ברכה, ברכה צריך להיכנס ולהרגיש למצב של המבקש ולתת ברכה באופן אחר שכאן מקבלים, אמרתני לו, הרי ברכתי בלא"ה לא עוזר כלום רק שהפלוגי חושב שיש בזה משהו ומחמת כך מספר לפני את דבריו, וזה מרגיעו, אם כן זה עצמו קצת רפואה וטובה בשבילו.

רבי מיכל יהודה (שליט"א) היה מיוחד מאד בענין הזה וכאשר היו מבקשים ברכה הוא השקיע מאמץ וכובד ראש ובירך מלה במלה במתינות, וכשהייתי אצל הצדיק ר' יודל סגל ממנצ'סטר זצ"ל לברכה הבחנתי שבעת שנותן ברכה נהיה אדום. בחיד"א יש סדר

"אשר דיבר להם אביהם ויברך אותם איש כברכתו בך אותם" יום ג' חקת כ"ח סיון תשס"ח. בקשתי מרבנו שאכנס עם אחד מידידי לברכה, אמר לי: תוכל לבוא מתי שתרצה עם מי שתרצה, אבל איני יודע מה מצאו בי שבאים לברכה אצלי.

בהזדמנות אמר לי רבנו, פעם אחת אבא שאלני היכן החד"ל "אוי לו למי שהעולם טועין בו" ולא רציתי לומר לו כי הבנתי שהוא רוצה לכתוב זאת בהקדמה של אחד מספריו. א.ה. ואכן כך כתב מרן הסטיפלער בהקדמה לקהילות יעקב ועי' קריינא דאגרתא ח"ב סי' תרל"ד בענין זה והחז"ל מובא במדרש שמובא ב"ראשית חכמה" שם יש כמה מדרשים קטנים שליקט וכתב, וזה שם במדרש מרגניתא דבי רב.

כלל מרכזי בברכותיו של רבנו וברכות צדיקי כל דור: עיקר הברכה - הוא הבטחון של המבקש שה' יעזור לו בזכות הברכה. פלוגי סיפר שהיה פעם אצל הקהילות יעקב וביקש ברכות לכמה אנשים ובסוף אמר ששכח עוד אחד שיברכהו, אמר לו הסטיפלר אין לי כל כך הרבה... תגובת רבנו: עיקר הברכה הוא בטחון ואמונה של המבקש שה' יעזור בזכות הברכה, ולכן אם אינו מאמין בברכה בדרך כלל זה לא עוזר. א' לך לז' חשון תשנ"ז. אני מבקש ברכה לפלונית ממשפחתי לעסק הפרנסה שלה

יפה מראה

יִשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת יָמִינוֹ וְיָשֶׁת עַל רֹאשׁ אֲפָרִים וְהוּא הַצֵּעִיר וְאֵת שְׂמָאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשָּׁה שֶׁפֶל אֶת יָדָיו כִּי מְנַשָּׁה הַבְּכוֹר. (בראשית מ"ח י"ד)

כל הזכויות שמורות ©

בתמונה:

רבינו שליט"א מבקש מכהן תלמיד חכם (הגאון רבי שמואל כהן מאלעד) שיברכו בברכה, היות והוא כהן. והכהן נוהג כמנהג אבותיו ושם שני ידיו על ראשו, ורבינו לא העיר על זה כלום ואף הודה לו לאחר מכן.

יש נדון רחב בפוסקי ההלכה האם וכיצד מותר לישראל לברך את ישראל חבירו כשהוא נותן שני ידיו על הראש כמו שעושים הכהנים בשעת הברכה, (עיין בביאור הלכה (סי' קכ"ח ס"א ד"ה דזר) שתמה על מנהג העולם שנוהגים לברך אחד לחברו בין שהוא כהן או זר בלשון יברך וגו' הלא זר עובר בעשה וכ' ללמד זכות דס"ל כהב"ח דדוקא בפריסת ידים עובר בעשה ועוד האריך בזה עי"ש ולטעם זה יש להקפיד שלא לברך בב' ידיו וכן מצינו להגר"א ותלמידיו שהיו מקפידים על כך, ויש מן הפוסקים האוסרים אף לכהן לברך בב' ידיו שלא במנין ובחזרת הש"ץ, ומאיך בסידור יעב"ץ (סדר ליל שבת) כ' שיש להניח את ב' הידים כשמברך וכן ה' מנהג אביו החכם צבי והמנהג נתפשט להקל בזה הן בכהן והן בישראל כמובא בספרי הפוסקים), וכן דעת רבינו שליט"א שמעיקר הדין אין בזה איסור, אבל מכל מקום לא נהוג לשים כלל ידים על ראש המתברך.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🕯 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש לחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 7630585-03 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310